

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpata Bîcu Viorica și avocatul acesteia Uncu Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, în cauza penală în privința lui

Bîcu Viorica XXX,

născută la XXXXXXXX, originară și domiciliată până la reținere în XXXXXXXX,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 14 iunie 2006 - până la 28 martie 2007 (instanța de fond);
2. de la 24 mai 2016 - până la 25 ianuarie 2017 (instanța de apel);
3. de la 12 aprilie 2017 – până la 04 iulie 2017 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 28 martie 2007, Bîcu Viorica a fost condamnată:

- în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, la 13 ani 4 luni închisoare;
- în baza art. 217³ alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare;
- în baza art. 190 alin. (2) Cod penal la 5 ani închisoare.

În conformitate cu prevederile art. 84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor, definitiv i-a fost stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 13 ani 6 luni.

Potrivit prevederilor art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința din 02 august 2005, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 14 ani cu executarea în penitenciar pentru femei.

S-a dispus încasarea din contul inculpatei:

- în beneficiul lui Ruban Agafia XXX lei;
- în beneficiul lui Cuciurca Nina XXX lei,
- în beneficiul lui Popa Liudmila XXX lei,

- în beneficiul lui Sîrbu Evghenia XXX lei.

Prin aceeași sentință au fost condamnați XXXXXXXX și XXXXXXXX în privința cărora cauza nu se examinează.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut, că Bîcu Viorica având intenția de a extrage substanțe narcotice, cu scopul realizării ulterioare, la 15 decembrie 2015 s-a înțeles cu cet. Catlabuga Raisa să-i pună la dispoziție contra sumei de 300 lei o încăpere din gospodăria ultimei din s. Vîsoca, r-nul Soroca, pentru a păstra substanțe narcotice și a extrage opium din paiele de mac.

În vederea realizării scopului infracțional Bîcu Viorica la 15 decembrie 2015 a transportat la domiciliul cet. XXXXXXXX materie primă sub forma de masă vegetală uscată, mărunțită de cânepă și paie de mac, o plită și o butelie de gaz, 12 litri de dizolvant-646, 6 pachete de bicarbonat de sodiu, 10 gr. de anhidridă, ștrampi sintetici, două cratițe, vase gradate pentru fierberea paielor de mac și două măști antigaz.

Ulterior, la indicația și sub conducerea lui Bîcu Viorica, din materia primă pusă la dispoziție de aceasta, XXXXXXXX, care anterior a dat acordul de a prepara substanțe narcotice, prin fierbere a extras opiu acetilat.

La 22 decembrie 2005, în urma cercetării la fața locului în gospodăria lui Catlabuga Raisa din XXXXXXXXXXXX, de către colaboratorii de poliție au fost depistate și ridicate 2315 gr. marihuana, 1895 gr. paie de mac, care conform raportului de expertiză chimică nr.3150 din 24.12.2005 se referă substanțe narcotice, 42,05 gr. de opiu, care conform raportului de expertiză chimică nr.3151 și 3152 din 24.12.2005 fac parte din categoria substanțelor narcotice, în proporții deosebit de mari.

Bîcu Viorica în luna septembrie 1997 aflându-se în s. Rudi, r-nul Soroca sub pretextul că schimbă covoare moldovenești pe covoare persiene (belgiene) a dobândit prin înșelăciune un covor moldovenesc la preț de 500 lei și bani în sumă de 50 lei de la cet. Ruban Agafia, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă de 550 lei, de la cet. Cuciurca Nina un covor moldovenesc la preț de 400 lei și bani în suma de 40 lei, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă de 490 lei.

Tot Bîcu Viorica, în luna iulie 1998 aflându-se la piața din s. Vîsoca, r-nul Soroca sub pretextul că schimbă covoare moldovenești pe covoare persiene (belgiene) a dobândit prin înșelăciune un pled la preț de 110 lei de la cet. Popa Liudmila, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă de 110 lei.

Tot ea, în luna septembrie 1998 aflându-se la piața din s. Vîsoca r-nul Soroca

sub pretextul că schimbă covoare moldovenești pe covoare persiene (belgiene) a dobândit prin înșelăciune un covor moldovenesc la preț de 400 lei și bani în sumă de 50 lei de la cet. Sîrbu Eugenia, cauzându-i un prejudiciu material considerabil în sumă de 450 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpata Bîcu Viorica, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, argumentând că acuzatorul de stat nu a prezentat probe în confirmarea învinuirii înaintate prezentând în acest sens doar declarațiile lui Catlabuga R. și Cebanenco Ig., nefiind demonstrat prin careva probe pertinente care ar confirma că cele depistate în gospodăria cet. Catlabuga R. i-ar aparține ei fiind transportate de către Bîcu V. cu scop de a fi extras opium. Referitor la capătul de învinuire prevăzut de art. 190 alin. (2) Cod penal, apelanta a menționat că acuzarea nu a prezentat nici o probă în acest sens, iar cauza a fost examinată în prima instanță în lipsa sa.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința în privința lui Bîcu Viorica în latura penală, cu emiterea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță potrivit căreia Bîcu Viorica a fost condamnată:

- în baza art. 42 alin. (3) 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, la 7 ani închisoare;
- în baza art. 190 alin. (2) Cod penal la 2 ani închisoare.

Procesul penal de învinuire a lui Bîcu Viorica în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217³ alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat în conformitate cu prevederile art. 2 al Legii nr. 210 din 29. 07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R. Moldova.

Potrivit art. 84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor, definitiv i-a fost stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 7 ani 6 luni.

În conformitate cu prevederile art. 85 alin. (2) Cod penal la pedeapsa stabilită a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința Judecătorei Soroca din 02 august 2005, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 8 ani cu executarea în penitenciar pentru femei.

5. Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor din dosar apreciindu-le din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatei Bîcu V. în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (3) 217¹ alin. (4) lit. d), art. 190 alin. (2) Cod penal și art. 217³ alin. (2) lit. b) Cod penal.

Colegiul a reținut că argumentele apelantei referitor la nevinovăția sa urmează a fi respinse deoarece se combat prin probele prezentate de acuzare și

anume prin declarațiile părților vătămate Ruban A., Cuciurca N., Popa L., Sîrbu E., Carp R., martorilor Gheorghita V., Pascari L. și declarațiile inculpaților Catlabuga R. și Cebanenco Ig. precum și prin probele scrise: procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22.12.2005; rapoartele de constatare tehnico-științifică din 24.12.2005; procesele-verbale de confruntare între Bîcu Viorica și Cebanenco Ig. și Catlabuga R. .

În continuare, instanța de apel a respins solicitarea apărării privind remiterea cauzei la rejudecare pe motiv că dosarul a fost examinat în lipsa inculpatei, argumentând că Bîcu V. a fost legal citată în ședința de judecată și a cunoscut despre procesul penal care era intentat, însă s-a eschivat de la instanță și nu a dorit să se folosească de dreptul său de a participa la examinarea cauzei.

De rând cu cele menționate, Colegiul penal a constat, că prima instanță eronat a reținut starea de recidivă, deoarece prin sentința Judecătorei Soroca din 02.08.2005 Bîcu V. a fost condamnată la pedeapsa închisorii cu dispunerea suspendării executării acesteia, iar în conformitate cu prevederile art. 34 alin. (5) lit. e) Cod penal la stabilirea stării de recidivă nu se ține cont de antecedentele penale dacă persoana a fost condamnată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Totodată, instanța a menționat, că procesul penal pe capătul de învinuire în baza art. 217³ alin. (2) lit. b) Cod penal, urmează a fi încetat ținând cont de faptul că Bîcu V. are statut de inculpată, astfel că întrunește condițiile de aplicare a Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 inculpata Bîcu V., care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată argumentând, că instanța de fond a examinat cauza în lipsa sa, deoarece dânsa la acel moment executa pedeapsa închisorii în autoproclamata Republica Moldovenească Nistreană;

- instanța de apel neîntemeiat a respins solicitarea de a relua cercetarea judecătorească cu audierea părților vătămate și martorilor, pentru a-i oferi posibilitatea de a adresa întrebări persoanelor menționate.

6.2 Avocatul Uncu N. în numele inculpatei Bîcu V., care solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, dar fără a expune motivele solicitării.

Ulterior, la 19.05.2017, avocatul Uncu N. în numele inculpatei Bîcu V., a depus recurs suplimentar, solicitând casarea sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În motivarea recursului avocatul indică:

- cauza a fost examinată în prima instanță în lipsa inculpatei, care la acel moment executa pedeapsa închisorii în RMN;
- examinând cauza, prima instanță a încălcat prevederile art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală;
- în ședința de judecată a instanței de apel inculpata a solicitat reluarea cercetării judecătorești cu audierea părților vătămate, însă instanța neîntemeiat a respins demersul lui Bîcu V, prin ce i-a încălcat dreptul garantat de art. 6 al CEDO;
- probele prezentate de părți nu au fost cercetate sub toate aspectele și nu au fost apreciate obiectiv.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință asupra recursurilor declarate a depus acuzatorul de stat, care a solicitat respingerea acestora argumentând că recursul declarat la 24.02.2017 de avocatul Uncu N. este nemotivat și nu corespunde cerințelor de conținut prevăzute la art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală, iar cel declarat la 16.05.2017 este depus peste termenul prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală. Referitor la recursul declarat de Bîcu V. s-a menționat că acesta, urmează a fi respins deoarece, recurenta își exprimă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probatoriu, nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Judecând recursurile ordinare și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că recursurile avocatului Uncu N. declarate în numele inculpatei Bîcu V., urmează a fi respinse ca inadmisibile, iar recursul declarat de inculpata Bîcu V. - a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să îl respingă ca inadmisibil.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol

Astfel, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Referitor la recursul declarat la 28.03.2017 de avocatul Uncu N. în numele inculpatei Bîcu V., Colegiul penal lărgit evidențiază, că recurenta drept temei de

casare a hotărârilor invocă art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În acest context se reține, că dispoziția art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, la care se referă recurenta, prevede expres și limitativ 5 temeuri în baza cărora pot fi supuse recursului hotărârile instanței de apel:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; - acesta este expus neclar;
- sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În recursul declarat este criticată decizia instanței de apel, însă nu se face trimitere la vreun temei concret pentru recurs prevăzut în pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, astfel, dacă o parte a procesului consideră că soluția instanței de apel conține erori de drept și o atacă în instanța superioară, atunci ea este obligată, conform art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală să **motiveze recursul** și să indice eroarea ce s-a comis în coraport cu cel puțin unul din temeiurile normei menționate.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că instanța de recurs nu este competentă să completeze recursul cu circumstanțe în fapt și în drept care l-ar justifica, întrucât potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. În atare situație, Colegiul stipulează că recursul declarat de avocat este unul pur formal.

Referitor la recursul declarat la 19.05.2017 de avocatul Uncu N. în numele inculpatei Bîcu V., Colegiul stipulează că, conform prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

După cum rezultă din materialele dosarului, avocatul a depus recursul ordinar la 19.05.2017, iar conform procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d.146-147, vol. II) dispozitivul deciziei a fost pronunțat la 25.01.2017 în prezența părților, care au fost înștiințate că la 22.02.2017_ va avea loc pronunțarea integrală a deciziei. La ședința de judecată din 22.02.2017, când a avut loc pronunțarea deciziei motivate, *avocatul Uncu N. a fost prezentă* (f.d.158, vol. II).

Prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că recursul avocatului în numele inculpatei declarat la 19.05.2017 a fost depus cu încălcarea termenului de 30 de zile de la data pronunțării deciziei - 22.02.2017, ultima zi de depunere a recursului fiind data de 27.03.2017. Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca depus peste termen,

deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit concluzionează despre respingerea recursurilor menționate ca inadmisibile.

Referitor la recursul declarat de inculpata Bîcu Viorica, Colegiul reține, că recurenta critică decizia instanței de apel invocând, că aceasta neîntemeiat a respins demersul privind audierea repetată a părților vătămate și martorilor, or cauza în instanța de fond a fost examinată în lipsa sa, iar dânsa nu a participat la judecarea acesteia din motive întemeiate, deoarece la acel moment executa pedeapsa cu închisoarea în autoproclamata Republică Moldovenească Nistreană.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. *În cazul în care, declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus urmează fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzei în prima instanță.*

Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: **dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată;** dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului.

Potrivit cererii de apel declarate, criticându-se legalitatea și temeinicia sentinței, s-a invocat că cauza a fost examinată în lipsa inculpatei, în ședința instanței de fond dânsa a lipsit din motive independente de voința sa, iar sentința de condamnare este bazată doar pe depozițiile părților vătămate și a inculpaților Catlabuga R. și Cebanenco Ig. la audierea cărora Bîcu V. nu a participat fiindu-i

încălcat dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Lecturând decizia contestată Colegiul penal constată că, deși instanța de apel a indicat în textul acesteia argumentele invocate de apărare, s-a pronunțat arbitrar asupra acestora, iar demersul apărării privind audierea repetată a persoanelor solicitate, priplit a fost respins, nefiind întreprinse careva măsuri, în vederea asigurării prezenței persoanelor solicitate precum și procedurii contradictorii a procesului, prevăzut la subparagraful (d) al paragrafului 3 al art. 6 CEDO potrivit căruia orice acuzat are, mai ales, dreptul - „să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării”.

Astfel, în cazul în care instanța de apel a fost sesizată de către participanții la proces cu solicitarea de a fi audiați martorii acuzării, instanța urma să întreprindă măsuri pozitive în vederea asigurării prezenței persoanelor solicitate, în speță însă, potrivit procesului-verbal (f.d.146-verso, vol. II) instanța a respins demersul, pe motiv că părțile vătămate au fost citate, însă acestea au refuzat a se prezenta.

Deci, instanța de apel nu a asigurat accesul părților în egală măsură la verificarea probelor, nu a respectat principiul nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, încalcând dreptul la apărare a inculpatei și la un proces echitabil, adică nu a soluționat în mod legal fondul cauzei, adoptând astfel o hotărâre, priplită, care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din cele expuse, se concluzionează că la judecarea cauzei, instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, a admis erori care au afectat aspectul de drept al cauzei și asemenea erori pot fi corectate doar de către instanța de apel.

În contextul celor menționate, Colegiul penal lărgit constată necesitatea casării deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei în ordine de apel instanța urmează să țină cont de încălcările menționate în prezenta decizie, să respecte normele procesual penale, inclusiv cele prevăzute la art. 414, 419, 436 Cod de procedură penală, să asigure respectarea drepturilor inculpatei prevăzute la art. 6§3 lit. d) CEDO, precum și să ia în considerație modificările operate prin Legea nr. 207 din 29.07.2016 în art. 126 Cod penal, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, urmând să

adopte o hotărâre legală, întemeiată și motivată.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct.1) și 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de avocatul Uncu Natalia în numele inculpatei Bîcu Viorica.

Admite recursul ordinar declarat de inculpata Bîcu Viorica, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, în cauza penală în privința lui *Bîcu Viorica XXX* și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 03 august 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev